діяльності – вміння вчитися, а ще дружити, поважати, любити, мріяти. Це має бути людина енциклопедичної обізнаності, висококультурна, яка знає багато цікавого, володіє іноземною мовою, розуміється на комп'ютерних технологіях і вміє навчити цьому дитину [4; 6, с. 98].

Досягти успіху в реформуванні, оптимізації та оновленні початкової школи в сільській місцевості допоможе ґрунтовне вивчення, об'єктивна оцінка, творче осмислення й упровадження кращих надбань української (національної) та зарубіжної початкової освіти при оптимальному поєднанні класичної спадщини минулого і сучасних досягнень наукової думки, передового, перевіреного часом досвіду.

Проблема життєдіяльності початкової школи сільської місцевості постійно перебуває в полі зору, стимулюючись, як зовнішніми суперечностями, зумовленими вимогами суспільства до якості освітнього процесу та неможливістю належно забезпечити її в умовах малочисельної школи, так і внутрішніми – потребою учнів у якісній освіті та реальними можливостями щодо її здобуття.

Вивчення досвіду створення шкільної системи початкової освіти потребує особливої уваги. Це період глибоких соціально-економічних зрушень, пристосування до нових товарно-ринкових умов господарювання, оновлення суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. Київ: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Онишків З. М. Підготовка студентів до роботи в початковій школі сільської місцевості: монографія / З. М. Онишків. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. – 382с.
3. Савченко О. Я. Розвиток змісту початкової освіти в умовах суверенітету України: методологічний, законодавчий, дидактичний аспекти / О. Я. Савченко // Початкова освіта. – 2011. – № 8. – С. 25–29.
4. Товканець Г. В. Педагогічна культура як структурний компонент професійної підготовки майбутнього вчителя / Г. В. Товканець // Вісник Національного університету оборони України: з-к наук. праць. – К.: НУОУ, 2016. – Вип. 1 (47). – С. 208 – 214.
5. Фізеші О. Й. Початкова школа як система: історіографія поняття [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_67/10.pdf
6. Хомич Л. О. Система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів: автореф. дис. … д-ра пед. наук: 13.00.04 «Теорія та історія педагогіки» / Л. О. Хомич. – К., 1999. – 38 с.

УДК 373.3.091.2.016.:51

ЯКУБЕЦЬ Є.В.,
ЛІБА О.М.
Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВ'ЯЗАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Проблемне навчання – це навчальна технологія, яка формує мислячого студента, здатного самостійно і творчо вирішувати нестандартні виробничі

завдання у майбутній професійній діяльності. Про нього багато говорять педагоги вищих навчальних закладів, а деякі з них роблять спроби використовувати при викладанні «своєї» дисципліни. Незважаючи на те, що про проблемне навчання мають уявлення усі педагоги, воно ще не зайняло належне місце у навчально-виховному процесі ВНЗ. І не тому, що педагоги не бажають ним займатися, а тому що у багатьох з них немає повного розуміння його теоретичних засад та можливостей. Та й фундаментальної науково-методичної літератури з цього питання не так вже й багато. Безумовним лідером є монографія М. Махмутова «Проблемное обучение», яка вийшла більш, ніж 30 років тому назад, але і зараз є сучасною та корисною. Тому виклад теорії та практики з проблемного навчання буде ґрунтуватися, головним чином, на цьому виданні[1, с. 34].

Інколи у якості проблемного навчання педагоги вважають постановку таких завдань, які починаються зі слів: «Поміркуйте ...» , або: «Я зараз поставлю перед вами проблему, а ви спробуйте її вирішити...».

Основна помилка полягає в тому, що проблемна ситуація пропонується зовні, а не виникає безпосередньо в мозку у самого студента.

Слід чітко зрозуміти, що проблемна ситуація характеризується насамперед специфічним психічним станом студента, який виникає у нього в процесі розв'язання навчального завдання, а не саме це навчальне завдання.

Наразі проблемне навчання є швидше теоретичною моделлю розвиваючого навчання, ніж реалізується на практиці як цілісний процес. У сучасній школі дана технологія використовується не системно, епізодично, і, як правило, не ефективно. Це зумовлено тим, що основні положення проблемного навчання недостатньо методично конкретизовані, чисельні питання його доцільного використання не доведені до рівня конкретної педагогічної технології [2, с.14].

Проблемне навчання розкрито в теоретичних положеннях американського психолога, філософа і педагога Дж. Дьюї, який створив 1894 року у Чикаго досвідчену школу, у якій навчальний план замінили на ігровий та найменшу трудову діяльність.

Значний внесок у вивчення особливостей використання технологій проблемного навчання зробили відомі психологи В. Давидов, Л. Занков, Д. Ельконін, які показали, що у молодших школярів є значні резерви і можливості психологічного розвитку, прояву яких сприяє проблемне навчання. Пошуком нових аспектів проблемного навчання молодших школярів займаються такі передові педагоги сучасності як О. Савченко, Н. Гергун, С. Логачевська, Д. Єрманов, В. Максимова та інші.

Дж. Дьюї стверджував, що прагнення до пізнання з'являється в людини тільки тоді, коли вона стикається з проблемою, яку не можна вирішити відомим їй способом .

Проблемне навчання – це така організація уроків, яка передбачає створення під керівництвом вчителя проблемних ситуацій та активну самостійну діяльність учнів, з розвитку пізнавальної активності, у результаті якої відбувається творче оволодіння знаннями, навичками, вміннями та розвитку розумових здібностей.

У початкових класах проблемне навчання можна використовувати у формі проблемних ситуацій, завдань, запитань. Їх можна використовувати при вивченні нового матеріалу, але лише в тому випадку, якщо в учнів є необхідні знання для вирішення цієї проблеми. Проблемне запитання повинно відзначатися тим, що воно не передбачає прямої відповіді, готового алгоритму розв'язку .

Під час проблемного навчання педагог не дає готових знань, а організовує їх пошук учнями, використовуючи такі методи і прийоми, як аналіз фактів, спостереження. Наприклад, учитель пропонує першокласникам плакат, на якому зображено декілька чотирикутників і п'ятикутників. Усі ці фігури на плакаті ніяк не згруповані, але чотирикутники забарвлені в червоний колір, а п'ятикутники – в зелений. Вчитель повідомляє, що всі червоні фігури можна назвати чотирикутниками, а зелені п'ятикутниками. Після цього перед класом ставиться проблемне питання: «Як ви думаєте, чому червоні фігури можна назвати чотирикутниками, а зелені – п'ятикутниками?». Для вирішення даної проблеми діти повинні провести ряд спостережень, зіставлень, порівнянь. Вони повинні порівнювати в думках терміни «чотирикутник» і «п'ятикутник», розчленувати їх, виділивши в них знайомі їм слова, що є частинами нових термінів, – «чотири» і «кут», «п'ять» і «кут» [2].

Отже, при використанні елементів проблемного навчання на уроках математики в початковій школі у дітей підвищується рівень творчого та логічного мислення, їх пізнавальна активність. Для реалізації проблемної технології необхідні: відбір найбільш актуальних, сутнісних завдань; визначення особливостей проблемної освіти в різних видах навчальної діяльності; створення навчальних і методичних посібників і рекомендацій; особистісний підхід і майстерність вчителя.

Список використаних джерел

1. Махмутов М. И. Педагогические технологии развития мышления учащихся / М. И. Махмутов, Г. И. Ибрагимов, М. А. Чошанов–Казань: ТГЖИ, 2016. – 88 с.
2. Горіна В. П. Які завдання можна називати проблемними при навчанні математики/ В. П. Горіна // Початкова школа. – 2002. – №5. – С.109.

УДК 373:37.011.3-051(477)

ЯРОВ Т. К.
Мукачівський державний університет

ВЗАЄМОДІЯ ШКОЛИ ТА СІМ'Ї У ВИХОВАННІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Інтерес до проблеми виховання і розвитку дитини в сім'ї у нашій країні пов'язаний з новими соціально-економічними умовами. Зміна ідеологічних орієнтирів або повна їх відсутність створюють труднощі, з якими стикаються сучасні батьки. Взаємодія дитини з батьками є найпершим досвідом взаємодії із навколишнім світом. На важливість співпраці школи і сім'ї вказують ряд нормативних документів: Закон України «Про освіту», Національна доктрина розвитку освіти, Конвенція про права дитини, Концепція Нової української школи.

До вивчення питань взаємодії школи і сім'ї зверталися свого часу С. Полоцький, Т. Кампанела, Ж.-Ж. Руссо, А. Дістерверг. У пізніші часи заявлена проблема привертала увагу П. Блонського, А. Луначарського, С. Шацького.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/